Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 16. (10.691). Львів, неділя 24. січня 1926. Почтову належитість оплачено готівкою. Рік XLIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол. Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4.50 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 зл., Німеччині 750 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 750 зл., Австрії 750 зл. [illegible] 1 дол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна одного примірника 20 сот.

Самоврядування.

Недавно виринула в польському соймі на адміністративній комісії справа самоврядування. Виринула вона в звязку з політикою ощадностей. Отже і самоврядні установи повинні би нею перейнятися. Та не така то легка справа проводити ощадности в самоврядних установах, яких на ділі немає на великих територіях держави, як от у цілій Східній Галичині. На комісії почалася була дискусія, яка, хоч і мала вихідною точкою ощадність, мусіла повернути на зовсім інші шляхи і зачепила саму проблему самоврядування як такого. Всі учасники дискусії прийшли до пересвідчення, що наперед слід полагодити законним шляхом справу самоврядування, а щойно потім говорити про ощадність у ньому.

Справа прийшла на порядок якраз у тій комісії, в якій вже від трьох літ лежить урядовий законопроєкт про самоврядування з дивоглядним проєктом виборчої плюральности до нього. І не зважаючи на те, що всі бачать в істнуючому стані самоврядування велике зло, не зважаючи на те, що воно стало тепер доменою деяких політичних угрупувань та дійною коровою для їх агітаторів, польські державні мужі не можуть розтяти того гордійського вузла, в який запуталася ціла справа. Балакали на комісії і знов балакали та рішили, що треба провести вибори до самоврядних установ або на основі нових самоврядних законів, що залягають у соймі, або на основі старих виборчих ординацій в бувших займанщинах з тим, що перед тим слід порозумітися у цій справі з поодинокими політичними партіями з вилученням від участи в тих конференціях послів національних меншостей. Отже польські соймові політики стали на шлях полагодження тієї болючої справи коштом життєвих інтересів національних меншостей.

А на тзв. „кресах“, отже на українських і білоруських землях, а зокрема в Східній Галичині ця справа має найболючіший характер. Останні вибори до громадських і сільських рад у Сх. Галичині відбувалися ще перед 12—15 літами. Сама польська влада розвязала формально 2,584 громадських рад, з того у львівському воєвідстві 779, у станиславівському 789, а в тернопільському 1016. Але крім того в усіх инших громадах Східної Галичини нема виборних установ, хоч формально там рад не розвязано. Натомісць функціонують всюди тільки назначені комісарі та їх теж назначені тзв. прибічні ради. Господарка тих назначених урядників є наскрізь рабунковою, шкідливою і руїнницькою. За те вона корисна для деяких польських партійних груп як предмет наживи. Те, що діється тепер у нас на тому полі, є нечуваним безправством, що суперечить усім обовязуючим тут давним австрійським законам і польській конституції. Та дарма, польським державним мужам це не перешкаджає, воно їх не разить і вони махнули рукою на цю справу. Тут вони відступили свої позиції наповним шовіністичним божевіллям Прушинським і компанії на їхню партійну домену.

Проти того беззаконня, яке завелося в нас у ділянці самоврядування, виступав нераз навіть тзв. „Тимчасовий Самоврядний Виділ“ (б. Виділ краєвий) у Львові, одинокий останок старого краєвого, автономного тіла, що завдяки старим привичкам жахався тої дикої господарки, що завелася на полі орудування громадським майном. Названий Виділ домагався переведення нових виборів на основі старої австрійської виборчої ординації з тим, що пропонував новелізацію австр. закону в тому напрямі, щоби додати при виборах додаткове коло для усіх позбавлених старим законом участи в виборах. Та всі ці заходи пішли на марно. З них нічого не вийшло, а господарка громадським добром покотилася далі у пропасть.

Та не всюди польська влада поступала зі самоврядуванням так, як у Сх. Галичині. Ось у краківському воєвідстві, наприклад, переведено нові вибори у 1902 громадах (на 1929) на основі розпорядку відомої Краківської Ліквідаційної Комісії з 1918 р. про вибори на підставі старої виборчої ординації з доданням четвертого виборного кола (а в деяких місцевостях третього).

Той незаконний стан на полі самоврядування, що панує в нас від ряду літ, якось не найшов у нас досі тепер належного заінтересування. Маємо на думці перш за все нашу парляментарну репрезентацію і політичний провід. В останньому часі заінтересувалося тією справою У. Н. Д. О., але цього за мало. Справу треба поставити на широкі тори, нею мусить зайнятися наша парляментарна репрезентація та стати на сторожі громадських інтересів національної української більшости на територіях українських земель під Польщею. Жаль, що цею справою не займалася наша репрезентація донедавна. Але саме тепер назрів той момент, в якому вона мусить проявити максімум своєї активности та ініціятиви в тій ділянці на парляментарній арені. Це мусить статися в момент, коли таку важну і до тої міри життєву справу нашого народу намагаються польські парляментарні і державні чинники вирішувати коштом найживотніщих інтересів українського народу.

Не менше завдання мають і політичні партії та угрупування. Їх метою підтримати парляментарну репрезентацію та використати всі матеріяли про надужиття і безправства, яких було та є тисячі в тій одній ділянці, а також повести планову роботу між народом за реалізацію належних йому прав на полі громадського самоврядування.

В. М.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певна захист и добі лихоліття!

„Візитатор України“.

Хто був о. І. Дженокі?

Прага, 18. січня 1926.

Ширша замітка „Діла“ з приводу смерти був. апостольського візитатора для України, о. І. Дженокія — не у всіх подробицях вірна. І я, як такий, що колись стояв у близьких зносинах з покійним, вважаю своїм обовязком дати деякі вияснення до будь що-будь історичного факту: висилки Ватиканом свого дипльомата на Україну.

Коли о. Дженокі обіймав уряд апостольського візитатора для України, він виконував обовязки ректора одної з єзуїтських колегій. І Ватикан висилав його на Україну як знавця екзотичних країв, та я не міг би потвердити, щоб він у тому часі був обзнайомлений зі справами европейського Сходу взагалі, а України спеціяльно.

Ватикан постановив вислати о. Дженокія на Україну в міс. березні 1920 р. за намовою о. Фр. Кс. Бонна, який в часі мого хвилевого виїзду з Риму до Відня був перший раз принятий папою Венедиктом XV. на спеціяльній авдієнції. Не знаю, яких аргументів вжив о. Бонн, щоби вплинути на цю децизію папи, великого фантаста в справі „навернення“ України, — в кожному випадку можна припускати, що о. Бонн умів витворити не аби які надії ватиканських кол відносно України. Про це я пересвідчився сам, коли небавком вкупі з о. Бонном був на авдієнції у папи, щоб вручити йому меморіял у справі переслідування Поляками нашої церкви і взагалі українства і щоб подякувати за іменування о. Дженокія візитатором для України. З розмови з папою можна було вичути, що головним завданням о. Дженокія було ствердити факти польських насильств над нашою церквою і завезти дарунки для наших сиріт, на які папа призначив суму 100.000 лірів. А далі мав він перевірити, наскільки український ґрунт надається для католицької пропаганди. Тим то й не дивниця, що о. Дженокі у своїх звітах до Ватикану з Варшави денервувався негативним відношенням до української справи тодішного апостольського нунція у Варшаві, монс. А. Ратті, теперішнього папи, який легковажив Україну, не вірив у можливість Української держави, а зате захоплювався величю Польщі. Усі звідомлення монс. Ратті реферував монс. Г. Бенедетті, великий наш прихильник, одинокий знавець українських справ в римській єрархії і референт наших церковних справ в „Congregatio pro ritibus orientalibus“. І якщо Ватикан був би руководився при виборі кандидата кваліфікаціями знання українських справ, то він повинен був делегувати монс. Бенедетті, а не Дженокі. Дженокі знав про Україну настільки, наскільки знає про неї цілий Ватикан — тобто нічогісінько. Він знав трохи читати по польськи, говорив по німецьки, а щойно після свого іменування почав знайомитися з нашою азбукою. Про Україну знав стільки, скільки ми обидва з о. Бонном його поінформували.

Наскільки о. Дженокі був щирим у відношенні до українського народу, годі сказати. В часі уладженої нами в його честь вечері, в присутности секретаря конгрегації для східних обрядів, пок. кардинала Маріні й инших визначних ватиканських дипльоматів, при шампанському, він в промові говорив: „Magis sum O[illegible] quam Romanus“. Після втечі з Варшави загроженої більшовиками (монс. Ратті, теперішній папа, залишився у Варшаві) він у спорадичних зустрічах зі мною у Відні грав ролю великого симпатика України, а ворога Поляків. Та кінцева його роля виявила, що в ньому сидів єзуїт, що він любив український нарід тільки так довго, як довго була надія перетворити його в обєкт своєї політики, що наслідком його місії було зломання нашого церковного фронту, посіяння інтриги і праця „ad maiorem Poloniae gloriam“. Ясно, що цілком инакше булаб виглядала діяльність цього хитрого єзуїта на випадок закріплення української державности — та в цьому випадкові і вся політика Ватикану у відношенні до нас булаб пішла по лінії інтенцій папи Венедикта XV., а не Пія XI. Та це тільки потверджує ще раз тезу, що політика Ватикану зводиться до гасла: „Fortior pecuniis, potior iure“. Воно також виправдує в части о. Дженокі за його замах на греко-католицизм в нашому народі, а з другого боку вияснює, чому Ватикан якраз його подарував нам на лікаря наших ран від польської нагайки. Я вірю, що будь апостольським візитатором для України одинокий компетентний кандидат Риму о. Бенедетті, то ми не малиб ні конкордату, ні целібату, ні розкладу нашого церковного організму. Бо щоб усього того не було, про це мав подбати „папський візитатор для України“. Та пережили ми всяких Поссевінів, Чацків і ин., переживемо і Дженоких. А навчитися чогось теж не вадить.

П. Карманський.

По широкому світі.

Мала Антанта зіхалась цими днями на передвступні наради в особі мін. зак. справ Дука з чехословацьким і югославянським послом у Букарешті. Не добалакались вони до нічого. Чехословаччина та Югославія не хотять виступати ясно в обороні румунських інтересів, щоби не зривати ниток зближення з СРСР.

Боротьба за поштові скриньки в Данцігу йде далі. Німецькі націоналісти внесли інтерпеляцію на адресу сенату, чому до цього часу висять польські скриньки, що є поза лінією визначеною комісією Ліги Націй.

Французькі вугленоси домагаються підвишки плат на 15 проц., під загрозою страйку.

У Сирії Франція збільшить свою армію.

У Надренщині Англія зменшує свою окупаційну армію до 7.500 жовнірів.

Французькі податки зійшли до 900 фр. річно на особу. В р. 1914 на одного громадянина виносили 110 фр.

І саме завдяки цьому перетопові в зовсім инший драматичний тип, зовсім не характеристичний для артистки, артистка дала доказ, що вміє відтворювати з повною свободою і той тип, який якнайменше йде по лінії її таланту. Вся роля була дбайливо передумана, виконана зі своєрідною легкістю, починаючи від нюансів легкосердої безжурности, аж до акордів обурення та болю. Може тільки в ІІ-ій дії прояви безпосередньої жаги були задто слабі, занадто стримані; такі автори як Левісель, пишучи такі ролі мають завсіди перед собою темперамент француської раси. Треба висловити жаль, що п-ні Федорцева вибрала на свій дебют таку малу ролю. Перший вияв таланту, а навіть сама публика, домагаються завсіди якнайбільшої ролі. Крім цього пєса, якої успіх залежить у великій мірі від самої обстанови, кривдить артистів, які в иншій пєсі, де ці умовини не є необхідні вийшли би багато краще. Диспропорція між намаганнями і засобами є одною з найважніших прикмет усіх наших недач; та ніде вони не виступають так вагидно, як у театрі, де кожний пересічний глядач є негайним суддею. Про цю диспропорцію мусів думати також на премієрі „Тайфуна" неодин з приводу дебюту п-ні С. Федорцевої, якої талант міг би дати міру своєї ширини щойно на справжній великій сцені.

Пані Левицька-Ничкова не є дебютанткою, а досвідною артисткою. Тільки такій артистці можна довірити дискретну, неефектовну ролю, з якої треба добути певне враження непримітними засобами. Не можна сказати акторці кращої похвали як та, що вона у своїй грі йшла від першої сцени до останньої у постійнім crescendo. Дир. Й. Стадник дав симпатичний і вірний тип др-а Токерамо — звіваючись у ІІ-ій дії до вершин мистецької гри. На слова найбільшого признання заслуговує п. Залуцький, своєю чудовою мімікою, простудійованими рухами і прегарною маскою. Взагалі характеризація всіх акторів була без закиду. Пп. Блавацький і Гірняк виглядали як справжні Французи, а инші щонайменше давали ілюзію „синів Сонця". Оба згадані артисти дали цікаві типи письменників, не відбігаючи від интенцій автора; п. Блавацький тільки в І-шій дії не видержав в дповідного темпа свого схвилювання; пп. Сорока і молодий Стадник заслуговують також на прихильну згадку.

Слід би додати ще слово про переклад, зроблений з усіма намаганнями дбайливости. Театральна скрута не дозволяє на те, щоби переклади пєс робили фахівці. Тому й не диво, що в найбільше напружених моментах драми, я і мій сусід, навіжені манією чистоти мови, підскакували на кріслах, чуючи такі слова „именно", „уособлення", „ревнивий", „славні хлопці" (в знач. російськім), „тобі треба" з-м. „ти повинен", „у мене є", і трічі проклятe слово, від якого Галичане не можуть відвикнути (так само як у буденній мові від слова „всьо"!) слово „женщина", вірючи, що це значить зовсім щось инше як звичайне, українське „жінка"!

Мих. Рудницький.

НОВИНКИ.

— Конфіската. У вчорашньому числі нашого часопису підпала конфіскаті стаття з приводу 100-ліття смерти Сташіца. Сконфісковано в ній чотири місця і заголовок. Це в цім році 7-а з черги конфіската „Діла".

— Урядова мова і стиль. Зарібник В. Юсицький мав дня 21. І. 1926 діло до V. відділу магістрату „Ізби обрахункової". Коли почав говорити по українськи один з урядуючих у тому відділі „панів" почувши звуки української мови, почав кричати урядовим стилем: „Złam pysk — bo cię za drzwi wyrzucę". Нещасного зарібника відправили з нічим, не полагодивши справи, до чого урядовці магістрату є, здається, обовязані, навіть тоді, коли особи, що входять до них, ріжуть їх уха своїми варварськими звуками.

— Осторога. До українських громадян личаківської дільниці у Львові, які посилають діти до шкіл, зголошуються в останніх кількох днях якісь люди, які дають до підпису чисті аркуші, та кажуть, що збирати ці підписи поручив їм директор школи ім. Антонього. Остерігаємо наших громадян, щоби безумовно ніяких аркушів не підписували, а про кождий такий факт дали негайно знати до Народньої Організації Української м. Львова — Ринок ч. 10 І. Можливо, що ця підозріла акція буде поширена також на инші дільниці Львова. Тому всі українські громадяне Львова повинні бути обережні.

— З сучасної хроніки. Доляр на львівській чорній біржі захитався поважно на два боки. Один з найбільших стовпів, що підпирав цього сучасного золотого тельця, щез нежданно, виїхавши у широкий світ з 25.000 долярами, позиченими у своїх молодших жерців. Цікаве, що часописи, які подають цю звістку, не згадують прізвища цього аматора свіжого воздуху, тим разом ліпшого воздуху як на „Гетьманських Валах".

— Доля дипльомата і преси. Колишній могутній премієр Італії, Джіолітті зазнав цими днями останнього розчарування щодо слави. Після останніх громадських виборів, мусів він зректись і цього останнього становища, як провінціальний член ради. Рада не хотіла висловити йому навіть подяки за його довголітню діяльність. Таким робом він тратить звязок з політичною діяльністю. Така сама доля зустріла і два впливові органи італійської преси „Корєре делля Сера" і „Секольо", які після довголітньої незалежности, перейшли вповні під вплив уряду, себто фашистів.

— Український Вертеп, театр ляльок, запровадять і в нас, за прикладом чужини, де цього рода театральне мистецтво є нині наймоднішою формою драматичних способ. Буде це сатиричний малюнок заповнений з буденних настроїв нашої суспільности, т. зв. „на злобу дня", на тлі якого перейде ціла низка наших відомих діячів. „Вертеп" зладжений пп. Галактіоном Чіпкою і Леле дасть тільки один вечір у Львові, перед виїздом на провінцію, в понеділок 1-го лютого, у симпатичній салі „Уля", вул. Оссолінських 10, спеціяльно пристосованій до такої вистави.

— З української музики. Програма заповідженого на 4. лютого ц. р. вечера українських колядок і щедрівок, що його уладжує „Львівський Боян", представить нашій музикальній публиці твори дотепер у нас майже зовсім незнані або й цілком нові. Зокрема треба підчеркнути, що українська суспільність матиме змогу познайомитися на цьому вечері з низкою незвичайно цікавих і цінних творів молодих наших композиторів з Великої України, як Варвінський, Козицький і ин. Крім цього виконані будуть невідомі у нас твори Степенка, Леонтовича й Кошиця та нові твори Людкевича й Барвінського. Цей незвичайно интересний вечер зацікавить безперечно якнайширші кола нашої суспільности.

— З театру. Премієра „Тайфуна", котра скінчилась з великим успіхом на нашій сцені, дає запоруку, що довше вдержиться на афіші. Театр повторяє її з незміненою обсадою в суботу 23. п. м. Управа ужила заходів, щоб вистава скінчилась скорше. Початок точно в год. 7·30.

✝ Посмертні згадки.

Іван Сенківський, властитель дібр, помер 10. січня ц. р. у 81 році життя в Старуні. Покійний неодному поміг чимало, він був для кожного привітливий і неодному давав пораду. Тож любили покійника всі, багатші і бідніші. Був веселої вдачі і своїм гумором неодного розвеселив. По собі полишив дві замужні доньки й 1. сина, лишилася також вдова. Величаві похорони відбулися 12. січня ц. р. у Старуні при участи великого здвигу народу та 3. священиків. В. И. П.!

Іван Яремчишин контрольор міської каси ощадности в Судовій Вишні, помер дня 1. січня 1926 в 61. році життя. Покійний сповняв без розголосу свої обовязки як урядник і громадянин. Спеціяльно віддавався праці в економічних і фінансових інституціях. Був довголітним директором Тов. „Віра" і „Український Народний Дім" в Судовій Вишні від року 1905. Всі вільні хвилі від занять посвячував праці в Кооперативі і помимо тяжкої недуги повищими справами займався до останньої хвилі. Як людина чистого характеру і незвичайно доброго серця тішився загальною симпатією, чого доказом є численна участь в похоронах Українців та Поляків. Покійник був вивезений через Москалів в р. 1915 і перебув через три роки в неволі. З поворотом займався дальше народніми справами і не відцурався своєї віри і народа. Земля йому пером. 1131 1—1

ОПОВІСТКИ.

До повітових кружків УПТ-ва в краю. З огляду на те, що Головна Управа УПТ. мусить зложити на означений речинець подрібний рахунок з останньої збірки кожному з трьох воєвідств зокрема як і з огляду на те, що ціла збірка коляда призначена на загальні шкільно-освітні потреби УПТ-ва, звертається увагу повітових кружків УПТ. і Вп. провідників збірок, щоби вони надіслали до Головної Управи УПТ. (Львів, Ринок 10) гроші, листи збірок і зіставлення найдальше до 30. січня 1926 р. з громад львівського воєвідства, а до 5. лютого 1926 з громад тернопільського і станиславівського воєвідства. До кінця лютого буде опубліковане загальне зіставлення по громадам. Тому, що Головну Управу УПТ. засипають запитами, чи надійшла вся збірка з даної громади, а ми не все можемо дати вичерпуючу відповідь, як також тому, щоби громадяне набрали довіря до тих, що збірку переводили, — радимо місцевим Кружкам УПТ., згл. місцевим збірковим Комітетам вивісити поіменний спис жертводавців громади в прилюдному місці (коло церкви, в Читальнях, Кружку УПТ., Кооперативі і т. п.) Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а: *Бр. Янів* вр. голова, *А. Гаврилко* вр. сек. етар. 1133 1—1

Український Театр Союза Артистів, саля Муз. Т-ва ім. Лисенка:

субота 23.І. год. 7·30 веч. другий раз „Тайфун".

неділя 24.І. год. 3. попол. вистава для шкільної молоді „Вифлеємська Ніч".

неділя 24.І. год. 7·30 веч. „Барон Кіммель", оперета на 3 дії Козлa. 1120 1-1

Український Наддніпрянський Театр під дирекцією Н. Бойко.

Отинія, саля „Самопоміч".

24.І. „Воскресеніє". 1108 5—7

Репертуар Українського Наддніпрянського Театру під дир. О. Мітневича.

Угнів.

24.І. неділя прощальна вистава „Ніч під Івана Купала", драма зі співами і танцями на 4 дії Старицького.

26.І. вівторок Театр відїздить до Белза.

Готуеться до постановки „Затоплений дзвін" Гауптмана, „Дядя Ваня" Чехова.

22—?

Традиційна просфора відбудеться дня 24. січня ц. р. о год. 12. в полудне в Т-ві „Зоря". 1128 1—1

Виказ жертв на удержання українських інвалідів, зібраних у листопаді 1925 на основі дозволу львівського воєвідства ч. БП. 25243/1/5 з 29. X. 1925. Суд. округ Бібрка: Ваківці (золотих) 11·50, Бертешів 38·45, Бовтсів 5·95, Бриниці церк. 3·40, Бриниці заг. 9·64, Вибранівка 9·32, Вільховець 30·12, Водники 54·40 (в тім 32 кг. пшениці, 76 кг. жита), Волощина 12·50, Глибовичі вел. 25·48, Городиславичі 14·10, Гринів 40 (в тім пшениці 45 кг., жита 93 кг.), Девятники 21·68, Звенигород 23·10, Коцурів 48·22 (в тім пшениці 45, жита 118 кг.), Лани 56·20 (в тім пшениці 86, жита 110 кг.), Лопушна 15, Любешка 11·95, Миколаїв 26·85, Підгородище 73 (в тім пшениці 139, жита 149, гречки 16 кг.), Підарків 14·60 (в тім пшениці 25, жита 30 кг.), Романів 55·64 (в тім пшениці 60, жита 50, барабoль 13, фасолі 63, гречки і ячменю 28, проса 2 кг.), Серники 27·80 (в тім жита 30 кг.), Соколівка 8·71, Старе село 20, Стоки 4, Стрілки 4·84, Шоломия 24, Ятвяги 11·92, Бібрка 22·30 — разом 724·66 зол. Повіт Дрогобич: Місто Др. 104·28, Болехівці 5·82, Модрич (чит. „Просвіта") 5 — разом 115·10. Повіт Жовква: Бутини 19·50, Мокротин 4·87 (збіжжа 205, вівса 8, гороху 2 кг., ясць 5 шт.), Замочок 11·90, Глинсько збіжжа 154 кг. — разом 74·27 зол., зб. 159 кг., вівса 8, гороху 2, ясць 5. Повіт Мостиська: Арламівська Воля 5·82, Бальновичі 6·50, Буховичі 14·87, Ганковичі 4·65, збіжжа 75 кг., Годині 18, Гусаків 26·70, зб. 148 кг., Боєвичі 4·9, Мочеради 1·25, зб. 70 кг., Липники 7, Ляшки гост. 20, Малнів 41, Малн. Воля 42·45, Мишлятичі 8·11, Конюшки 1·81, Мостиська-Заводе 45·50, Острожець 11, Пакость 20, Гориславичі 3·51, зб. 84 кг., Стариява 6·90, зб. 65 кг., Чернева 6·80, зб. 295 кг., Чижевичі 14·70, Золотковичі 18 — разом 329·76, збіжжа 737 кг. Повіт Рава Руська: Верхрата Монастир 4·51, зб. 21 кг., Каменка Стареселo 11·70, Потіс 15·90, Тенетиська 11·63, Любича Деби 5·10, Забірє 12, Любича Княжі 20·70, Гійче 7, Потелич 64·45, Річки 0·80, зб. 28 кг., Гребенне 19·30, Мости малі 10·73 — разом 183·33, зб. 49 кг. Повіт Самбір: Місто С. 85, жін. семинар УПТ в С. 4·45, Дорожів 65·74, Баранчичі 61·76, Кульчичі руст. 17·17, зб. 70 кг., Торчиновичі 10·64, Береги 14·69, Кульчичі шл. 42·14, Бабина 47·86, Пиняни 4·31, Містковичі 8 — разом 364·76, збіжжа 70 кг. Повіт Старий Самбір: Хирів 40. Пов. Сянік: Сянік 40, Букавсько 27, Босько 28, Вислок дол. 13·48, Семушова 3·56, Військо 4, Одрехова 20·40 — разом 116·34. Суд. округ Ходорів: Піддністряни 11·60, Дроговижі 13·35, Добрівляни 26·65, Верхнця 5·40, Ліщин 34·15 і збіжжа 430 кг., Жирава 19·32, Дуліби 52·70, Ходорів 59·18, Берездівці 20·19, Стрілиська нові 21·67, Голдовичі 16·31, Острів Чорн. 20·10, Бородчиці 8·77, Лешків гор. 12·34, Киселo 11·85, Загіречко 16·87, Новосілки 16·69, Залесці 12·10 і збіжжа 75 кг., Деманів 9·26 і збіжжа 75 кг., Молотів 7·92, Молодинче 16·50, Грусятичі 5 — разом 417·92, збіжжа 580 кг. Повіт Яворів: Коханівка 1·50 і збіжжа 51·50 кг., Любині 1, барабoль 4 кг., збіжжа 113 кг., Млини 5·25, зб. 115 кг., Насаків 18, збіжжа 226 кг., Будзинь 7·55, зб. 105 кг., Грушів 3·30, зб. 59 кг., Дрогомишль 1, бараб. 20 кг., зб. 83 кг., капусти 70 шт., ясць 9, Змієвиська 9·75, Клониці 1·50, зб. 20 кг., Семирівка 8·30, зб. 32 кг., ясць 22, Черниляви 4·69, зб. 36 кг., капусти 118 шт., Вербляни 11·27, Стар. Воля 4·87, зб. 42 кг., Завадів 4·65, зб. 102 кг., ясць 40, Яжів Ст. 3, бараб. 247 кг., зб. 2050 кг., капусти 86 шт., Залуже 6·25, зб. 141 кг., Молошковичі 2·60, Мужиловичі 2·50, бараб. 150 кг., збіж. 119 кг., Порудненко 0·62, зб. 11 кг., ясць 21, Порудно 7·12, зб. 51 кг., ясць 9, Прилбичі 5·89, Рогізно 5·69, зб. 60 кг., Селиська 5, Вільшаниця 10·93, зб. 12 кг., ясць 7, Старичка 7·80, зб. 130 кг., Гостинець 13·64, зб. 26 кг., ясць 28, Черчик 9·05, зб. 20 кг., Наконечне к. Яв. 7·60, зб. 7550 кг., Наконечне II, к. Яв. 12·88, зб. 45 кг., Яворів місто 85·75, Передвірє 6·76, зб. 60 кг., Щеплоти 0·75, зб. 28 кг., ясць 10, Курники 14·16, Бердихів збіжжа 38 кг., Шкло 11·47, зб. 68 кг., Гучали 20 — разом 231·19, барабoль 421 кг., збіжжа 2369 кг. і пів, капусти 274 шт. і ясць 149 штук. — За всі ці жертви на удержання наших інвалідів складаємо щиру подяку жертводавцям, як також тим громадянам, що допомогли нам в їх зібранню. — Управа Українського Краєвого Товариства опіки над інвалідами у Львові.

Дрібні оголошення.

ЕМІГРАНТКА глядає місця заводу або господині. Зголошення до Адм. „Діла" під „Емігрантка". 1121 3—3

АРТИСТ Українського Театру Бережани згідить викупити вексель в Земельнім Банку пітписаний мною. М. Т. 1119 3-3

ФУТРО випродає дешево грядка. Кравецька робітня Пасаж Гавсмана І. Клюк. 1132 1—1

ГЛЯДАЮ учительки до науки другого курсу 3 дітей, II. гімн. без латини, ІІІ і IV. народня. Услівя слати на адресу: Уряд парохіяльний Дошно, поч. Ринів Звір. 1139 1—1

КАНДИДАТ адвокатський з судовою практикою, солідний, прийме місце концепієнта. Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Доктор прав"! 1137 1-1

П. Т. ЧЛЕНИ „Народнього Базару і Української Книгарні", кооперативи в Станиславові, зволять доповнити свої удїли до висоти 10 зол. по думці ухвали Заг. Зборів з 8. марта 1925 найпізніше до 31. марта 1926. Члени, які не доповнять удїлу, перестануть бути членами кооперативи по думці § 12. статута, а вповні удїли перейдуть до резервового фонду. — Станиславів, 21. січня 1926. — Управа. 1136 1—1

Звичайні Загальні Збори

філії Тов-а „Просвіта" в Коломиї

відбудуться в неділю дня 7. лютого 1926 р. в год. 2. пополудні в салі „Народнього Дому".

За Виділ філії Тов-а „Просвіта"

Думан, голова. *Ганущак,* секретар.

Надзвичайні Загальні Збори

Кружка У. П. Т. в Яворові (місто)

відбудуться дня 2. лютого 1926 р. в салі „Народнього Дому" о год. 1. попол. з слідуючим порядком: 1) Відчинення Зборів і вибір президії. 2) Відчитання протоколу попер. Заг. Зборів. 3) Звіт уступаючої Старшини. 4. Звіт Контрольної Комісії і внесення на уділення абсолюторії уступаючій Старшині. 5) Вибір нової Старшини і Контрольної Комісії. 6. Евентуалії. З огляду на вагу справи проситься всіх членів прибути. — СТАРШИНА КРУЖКА. 1134 1—1

Звичайні Загальні Збори

Інститута „Руський Народний Дім" в Коломиї відбудуться у вівторок, дня 2. лютого 1926 о год. 11-тій перед полуднем у власній салі з таким порядком дня: 1) Отворення. 2) Відчитання і затвердження протоколу з попередніх Заг. Зборів. 3) Звіт уступаючого Заряду: а) секретаря, б) госп. заряд, в) касира. 4) Звіт Контрольної Комісії і уділення зальнення уступаючому Зарядові. 5) Вибір нового Заряду Інститута. 6) Установлення членської вкладки на рік 1926. 7) Внесення і запити. В разі, коли б до години 10-тої перед полуднем не було в салі Зборів приписаного статутом числа членів, зачнуться о тій годині Загальні Збори з тим самим порядком дня правосильні без огляду на скількість присутних членів. Того самого дня відправиться о годині 8-й рано в парохіяльній церкві II. Заупокійне Богослуження за померших членів Інститута. — В Коломиї, дня 16. січня 1926. *О. Русин,* голова, *Д. Шумей,* секретар. 1131 1—1

Військовий буджет Польщі.

Що в'м помирає. — Дещо про господарку військової адміністрації.

Військовий буджет Польщі в 1924 р. поглинув 692 мілійони зол., себто 44 проц. усіх дійсних державних видатків у відношенні до доходів держави зі стягнених податків і публичних даний. Відсотковий буджет становить у тім році около 60 проц. податків, стягнених від громадян, тоді, коли в Чехословаччині це відношення не переходить 20 проц.

У 1925 р. військові видатки на основі касового замкнення міністерства скарбу виносили 730 мілійонів зол., отже їх збільшено на 40 мілійонів у порівнанні з минулим роком, хоч весь час говорено про зменшення видатків на військо. Це знов половина цілого буджету, бо загальні видатки держави в м. р. не переходять суми півтора мілярда золотих. Для порівнання зазначимо, що відношення видатків на військо до всіх видатків держави в Чехословаччині є 19 проц., а в Англії 13 проц., при чому треба додати, що Англія зменшила свій загальний буджет на 5 мід. фунтів головно на рахунок видатків військових.

В м. р. стягнено в Польщі 1.332 міл. зол. податків і публичних даний. Як важко приходиться населенню платити податки, які давлять його наче змора, видно найкраще з того, що в 1925 р. аж 990.000 позицій поладнано шляхом екзекуції. Вказує на це також позиція доходів з відсотків проволоки і з кар за проволоку, що була прелімінована в бюджеті у висоті 10 міл. зол., а принесла скарбові около 20 мл. зол. Не дивлячись на цей жахливий стан, військова адміністрація в Польщі, про нечувані надужиття якої питали ми в попередньому числі, дотепер ані на макове зерно не обмежила своїх видатків, ані на сотики не зредукувала своєї розтратности. Навпаки! Як подають польські часописи, то й дальше в кожнім полку ведеться 163 книг ваги 400 кг. На 1000 жовнірів у полку пересічно 5-7 працює в адміністрації, а тільки 430 вправляє! Військові вправи стали побічним заняттям, зійшли на другий плян. Як подають знавці, жовніри в інших державах уживають на військові вправи 300 днів у році, а в Польщі 80—100 днів і т. д.

Таких і подібних жахливих цифр та порівнань можнаб навести цілу велику лісту.

Ширіть наш часопис!

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Справа українського університету.

З Варшави повідомляють, що скликану на 24. І. конференцію в справі українського університету відложено.

Злука Домбського з Брилем.

22. І. злучилися два хлопські клюби: Союз хлопський із новим хлопським сторонництвом, основання 17 послами, котрі з пос. Домбським виступили з „Визволення". Новий клюб числить 28 послів, а називається „Клюб парл. хлопських сторонництв". До президії клюбу вибрано пос. Яна Домбського головою, Бриля й Валерона заст.

Конференція розброєння відложена?

„Кельніше Цтг." повідомляє з Льондона, що в там. ур. колах уважають можливим відложення конференції розброєння, визначеної на лютий.

Буджет на 1926 р.

Рада міністрів після двохденних нарад ухвалила буджет на 1926 р. у річній пропорції мілярд 700 міл. Уряд має на покриття лише мілярд 450 міл. Одначе огляду на обовязуючі закони не може заповісти внесеного буджету і скреслити 250 мілїонів. Уряд внесе до сойму закони, яких ухвалення дало би ощадности.

Арештування нім. консулів.

Арештовано під закидом шпіонажі трьох німецьких консулів у Баку, Поті і Батумі. Німецький уряд протестував з тої причини в Москві. Одержав обітницю сатисфакції. Консулі ці одержали повновласти ще перед злукою Кавказу з СРСР. Потім рад. уряд уважав ці повновласти вигаслими. Підчас виміни кореспонденції в цій справі арештовано консулів.

Демарш франц. поліції в Будапешті.

Функціонарі французької поліції, які є в Будапешті, в гострому демарші до президії мадярської прокуратури жадають доповнення слідства в справі фальшування фр. банкнотів. Прокуратура відмовила тому жаданню. Є вісти, що комісар фр. поліції в Будапешті Беноа вручив мад. властям документи обвинувачуючі кн. Альбрехта. Мін. справедливости Пешті піднявся ролі посередника між соймом, слідч. комісією і франц. слідчими органами, які ведуть слідство в справі фальшівників. Парляментарна комісія для розсліду афери 25. І. зачинає мереторичні праці. Є чутки що мають арештувати еп. Задравеца.

Рад.-китайський конфлікт.

Японський час. „Асахі" повідомляє з Мукдена, що Чанг-Тсо-Лін приказав арештувати радянського директора західно-китайських залізниць Іванова. По повідомленням часописів із Харбіна положення що годин грізнійше. Під Харбіном концентрація військ. Рад. амбасадор у Токіо заявив, що рад. уряд не завагається підперти свої жадання зброєю.

КОНЦЕРТ КОЛЯДОК

в укладі Нижанковського, Лисенка, Матюка, Степенка і др., устроює „Львівський Співацький Гурток" під проводом Т. Купчинського в неділю, 24. ц. м. точно в 12. годині в полудне в часі т. зв. „дванайцятки" в Преображенській церкві у Львові. Програми концерту можна набути при вході до церкви.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 7·45 — 7·50 канад. дол. 7·25 — 7·30, чеські кор. 0·23·00— 0·23,5 леі 0·3·53 — 0·3·63, франки фр. 0·29·00 — 0·27·50, фр. швайц. 1·45—1·48, англ. фунти 34·00 — 34·50.

Золото. 20 кор. 29·00 —29·50, 20 франк. 27·00—27·50; 20 марк. 33·00—33·50; 10 руб. 37·50—37·50.

Срібло. Австр. кор. 0·58·00—0·60·00, 5 ав. кор. 3·20—3·30, фльорени 1·60—1·65, рубл 2·60 — 2·70, рубель дрібним сріблом 1·30 —1·35.

З театру.

(*Лендєль:* **Тайфун,** песа в 4-ох діях. Театр „Союзу Українських Артистів.")

Щораз менше премієр у нашім театрі має премієрову публику. Навіть звичайної нї. Премієрова публика це така, що збирається без огляду на песу і воліє оглядати та слухати себе, ніж автора. Хіба би на сцені виступали знайомі. Тоді театральна саля переміняється у сальон, де на кожний рух ідуть дві сплітки, а на кожну сукню три заздрі здогади.

Премієра „Тайфуна" була такою новиною. Чи робити докори публиці, що вона цікавиться більше грою небачених ще артистів, ніж літературою? Публика дала ще один доказ, що дасть себе завсіди стягнути до рідного театру, якщо матиме мінімальні вигляди на тему до розмови після вистави. Але такою темою не може бути література, ще й чужинна! Кого цікавить у нас Лендєль, яким і так уже довол[і] поцікавився світ і який не дав збере[...] майстра сценічних ефектів? Ті, що знають автора „Танцюристки", „Антонії", „Великого князя", „Пророка Ієремії", „Королівства Санчо Панса", з якоїнебудь зі згаданих пес, мали сподівати[ся] сучасн[...], та не тісні[...], ласкаво пететральний світ саме Тов-а ім. Лисенка. „Тайфун" дасть їм нагоду пережити дві години насолоди тим, що є одною з найосновніших умовин враження такої песи: нестроєна казкової обстанови.

Париж, японські кімона і паравани, паризькі гризетки, таємні засідання, любощі, самопожертва для батьківщини, сцени з Отелля, труп, судовий процес — всі ці моменти, переказані на легку сценічну мову, Менгерт Лендєль обклав рукою досвідного знавця якоїсь дорогими театральними реквізитами. Осліплене око глядача не повинно мати часу стежити навіть пильно за словами діялогу, який іде від ефекту до ефекту. Загальна дуже дбайлива гра артистів була найкращим доказом, як небезпечно вибирати на репертуар нашого театру песи, які вже самими матеріяльними своїми домаганнями, переходять межі засобів нашої сцени. Коли око не мало чим захоплюватись — публика подекуди почувала, що вияв іде надто пиняво.

Змісту таких пес як „Тайфун" незнаючим не повинні переказувати ні тим, що її вже бачили, ні тим, що ще ні. Першим нема потреби розяснювати проблєми високого японського патріотизму, другим не треба псувати заздалегідь вдоволення ходом песи. Адже для заспокоєння цікавости глядачі премієри пропустили всі трамваї і вернулись домів пішки далеко поза північ. Скажім тільки про те, що цікавило всіх ще перед песою і після неї: про її вистану та гру артистів. Театр „Союзу Українських Артистів" зробив енергійну спробу привабити до себе публику. Для цього вистачило приєднати на ту виставу дві нові жіночі сили, зробити менш, ніж мінімальне число проб, і випозичити трохи сценічних принадлів для створення мінімальної ознаки середовища, змальованого в песі зручним автором.

Це останнє, найбільше зусилля в напрямі обстанови, дарма, що найбільше похвальне, лишиться завсіди найбільше безнадійним. Сцена, яка не має потрібної машинерії, зрадить завсіди режісера неприємними несподіванками. Найбільшою заслугою дирекції треба вже рахувати те, що глядачі не потрібували жахатись дір у полотнах, і могли зберігти свої почування на инші моменти вистави. Атракцією вечора були виступи двох пань: п-ні Софії Федорцевої і п-ні Левицької-Ничкової. Песна Світкувал[и] щось у роді дебюту на нашій театральній сцені: вперше виконувала драматичну ролю у песі. Для тих, що бачили її раніше у виставах польської драматичної школи Фроничковського і знали її з численних деклямацій на наших концертах, роля Олени Кернер була чималою несподіванкою. П-ні Федорцева виступала до цього часу як артистка чисто драматична, залюбки вибираючи ролі з трагічним, клясичним патосом. Від ролі Клітаймнестри Есхила і деклямації у роді „Слово о полку Ігоря" до ролі веселої паризької гейші — надто сміливий перехід.

не ясно, що і ріжні дороги, нераз і відмінні, можуть сповнити своє завдання. Тимто і мої спостереження можуть мати здебільша дещо субєктивний характер.

Характеризуючи загально згаданий підручник гармонії, треба зазначити, що є він, за малими винятками, підручником „давного типу" з доволі обмеженим, майже скупим, матеріялом. В головних зарисах опирається він на методі російського підручника Римського-Корсакова (учителя Якименка), який свідомо не прикладав спеціяльної уваги до аналізування всяких можливих акордів і цифрувань, а прямував до більш практичного подання способу у влучнім виборі акордів, при гармонізації мельодій, хоралів, то що. Дарма, що в деяких оглядів можна признати рацію і такому становищу в тій справі, все таки справи гармонічної аналізи не можна недоцінювати, бо треба признати, що поправне та влучне ведення голосів і відповідний вибір акордів — це річи, що входять частинно в обсяг творчого таланту, чого не можна вимагати від усіх студіюючих науку гармонії. За те гармонічна аналіза, як така, є справою більш чисто теоретичною, яку навіть ученик нездібний до зразкової гармонізації мельодії чи реалізації басів може вповні опанувати і яка при студіюванню творів музичної літератури йому доконче потрібна. Тим то справа аналізи може стати для декого основним питанням при науці гармонії. Щодо матеріялу, проф. Якименко не вийшов поза рамці підручника Римського-Корсакова, а подекуди в останнього є він навіть ширший.*) Розміщення матеріялу відповідає мабуть власній практиці у подаванню лекцій учням. З цього виходить, інколи може й деяке нарочне розкинення матеріялу, який змістово належить до одної групи. (Прим. минаючі, помічні і задержані ноти і розмежені уступом про модуляцію в дальші лади або поновний акорд; уводчий VII. ст., аж на кінці книжки).

Що торкається самої аналізи акордів, проф. Якименко послугується відворотним цифруванням (менші цифри вверху, більші внизу), яке хоч стрічаємо ще і в підручнику Чайковського, в новіших підручниках не вже в уживанню (навіть у німецькім перекладі підручника Корсакова). Аналізуючи акорди, згідно з їх зіставленням з поодинокими інтервалами, поминено відношення кождого голосу до основного тону. Також уживане при оборотах виключно означене як „бувша квінта" — „бувша терція", чи „бувший основний тон" не уважаю вповні відповідним. У деяких місцях уводить автор нові акорди, ученикові незнані, без пояснення (пр. примір 48 і 51 секстакорд VII. ст., або примір 54 і 55 секундакорд IV. ст.) Будоб бажаним рівнож виснити на даному місці, що це „минаючий" або „кадансовий" кварісекст акорд, що це „фригійський каданс" — що це „суперечіння" і т. п. Далі вважаю, що такі квестії як нпр. означення способу рухів голосів (рух простий — рівнобіжний — протилежний — скісний), дальше подвоєння терції і квінти в основних формах тризвуків — перепинене закінчення (каданс) (V—VI ст.) — вияснення укритих квінт і октав) — обороти поновного акорду, заборона опізнених октав, дозвіл опізнених квінт — випереджуючі ноти — це все річи, які належалосьби в науці взяти на увагу. Абстрагуючи від деяких, на мою думку, за далеко йдучих ріжних гармонійних получень, не можу погодитися із деякими поглядами поданими в підручнику як нпр. заборона ходу 2 великих терцій (хіба тільки в суворім стилю) — сам же автор на стр. 100 уживає їх при злуці V ст. з септакордом VII ст., хоч що правда опадаючих) — або начеб у мінорній гамі; після VI. ст. не можна поставити V ст. не наразившись на хід збільшеної секунди стор. 26. Як ще подвоїмо в VI. ст. терцію, а про це каже автор на попередній стор., тоді не буде ходу збільшеної секунди.

Також заборона повторення тону у басі при злуці тризвука з секстакордом (пр. у трьохчастковому розмірі) — або конечність задержання септіми в томуж голосі, при переміщуванню домінант септакорду, з його оберненнями — дальше недопустимі „суперечення", навіть у випадках модуляційного характеру, як у прикладі 20-тім, заборона помічної або задержаної основної ноти, коли повторений основний тон, знаходиться нпр. в теноpі, чи альті, хоч би у віддаленню октави (Чайковський це дозволяє) все це не має за собою якоїсь справді переконуючої підстави. Також зачислення автором діятонічних півтонів до хроматичних минаючих нот може ввести баламутство в поняття діятоніки. Хоч на тому не вичерпав я ще всіх спірних питань (зважобся також зукраїнізувати технічні вислови), все таки ще раз мушу застерегтись проти розуміння моїх заміток як спроби обезцінювання праці шановного автора, яка з другого боку має великі додатні прикмети рідко подибувані в подібних підручниках. Дуже важним є те, що приклади є ясні, приступні, не за довгі і під оглядом артистичних вальорів виявляють перо справжнього продуктивного мистця і не тільки сухого теоретика. На особливу увагу заслугує ясно та ядерно представлений спосіб модуляції, що в більшости підручників представляється доволі неясно скомплікозано, а тим самим без висліду для ученика у тій, може найважнішій проблємі в науці гармонії. Загально беручи, поява цього підручника є для нас подією великого значіння не лиш як праця фахового, відомого в широкому світі визначного композитора, але як поворот такого цінного та видатного працівника звязаного догепер з ріжних причин з російською культурою на своєрідну українську ниву

---

*) (Останнє доповнене посмертним виданням).

Зрадливі методи.

Біланс нашого життя під Польщею за минулий рік не представляється світло. Не лише не світло, але навіть сумно. В деяких ділянках.

вдалося нам з трудом вдержати дотеперішний стан посідання, в инших, тим або иншим способам підчинених польським урядовим і півурядовим чинникам (як нпр. „організації народові") потерпіли ми величезні втрати. Наше політичне життя, майже зведене до підземелля, ворушиться з трудом, економічно ми повалені на обі лопатки, під культурним оглядом повна анемія. Боротьба за примітивні умови істнування в корінї підтинає всі життєві сили, виснажує нашу енергію. Така є доля поневоленого народу, який не має змоги кермувати своїми справами, направляти розпорядні сили і засоби по лінії загальної національної доцільности. Такою була доля кожного поневоленого народу, між иншим Поляків. Особливо після повстання 1863 р. в Конгресівці, перехрещеній на „Привислянський Край"

Так само викривлялося життя, приймаючи наскрізь калікуваті форми й пожалування гідний зміст. Та між тодішньою царською Росією і теперішньою польською демократичною республикою була всетаки величезна ріжниця.

Кожний нарід, підданий експериментам „уніфікації", тратить менше або більше зі своїх сил, часто позбувається навіть цілих суспільних верств, а не лише більшого або меншого ряду одиниць, корчиться територіяльно й економічно, завмирає культурно, спадає з висот вищого щабля розвитку до рівня примітиву, але ніколи не гине, не перестає істнувати як гріане memento для уніфікаторів, хіба щоб до нього приноровлено би поголовне фізичне винищення. Без сумніву, культурний занепад й економічний розвал та матеріяльна нужда веде й до фізичної дегенерації, одначе не в силі довести до свого кінцевого тріюмфу: повної фізичної ліквідації, повної загибелі якогось народу. Часом навіть на цілі століття зникає якийсь народ з поверхні активного життя, одначе скоро тільки зміняться умовини, негайно будиться і скорше чи пізніше відзискує повноту волі до життя і розвитку.

До війни Росія, Прусія й Мадярщина, користуючись всіми засобами могутньої державної машинерії, школою, церквою, фальшивою наукою, всякими приманами матеріяльного характеру, проводили в життя уніфікаційний принціп. Одначе що з того вийшло? Чи не поробили вони під тим оглядом найсумніших досвідів? Уніфікаційні методи, приноровлювані з найбільшим натиском, незломною консеквенцією, з витратою величезних засобів, виявилися наскрізь безуспішними. Замісць консолідувати державу, побільшувати й сталити її силу, вони помножували моменти слабости тих держав, а у висліді мусіли перейти важкі операції й піддатися болючим ампутаційним процесам якраз внаслідок уніфікаційної політики.

Польща не бере на увагу права компензації в ніякім напрямку, але

„намагається створити новий тип політики у відношенні до національностей, що спирається на принціпі уніфікації й національного гніту без прислоовлення якихнебудь компензацій в обсягі матеріяльних дібр. Славянські меншости на окраїнах єгнетені національно й нищені господарсько".

Висліпом цеї уніфікаційної політики, переводженої прискореним темпом, та її винищуючих метод є й наш сумний біланс за минулий рік

Ф. Ф

Новий кабінет Німеччини.

Демократичний уряд „середини".

Під натиском президента Гінденбурга склеєно нарешті після кількамісячної кризи новий німецький кабінет, якого провід обняв удруге Лютер. Міністерство закордонних справ спочило знову в руках Штреземана, міністерство внутрішних справ обняв посадник Дрезна, демократ д-р Кюльц, за те націоналіст Кох до кабінету не ввійшов.

Новий кабінет називають „урядом середини", бо нема в ньому ні соціяльних демократів, що були досі в усіх урядах, ні правих націоналістів усяких відтінків. У державній раді матиме він слабу підтримку, бо чотири партії, що делегували до нього своїх представників, мають ледви 200 голосів. А й з тих партій демократи вийшли з кризи знеохочені, зневірені і мабуть самі не мають великого довіря до життєздатности цього уряду на довшу мету, тимбільше, що гостру боротьбу проти нього заповіли є тільки ліві, але й праві фракції.

Слабе становище німецького уряду, що стоїть постійно під знаком кризи, нагадує собою становище чи не більшости урядів демократичних держав Европи під нинішню хвилю. Як в инших державах, так і в Німеччині демократичний уряд не в силі вести ніякої рішучої внутрішньої чи закордонної політики. Він мусить оглядатися раз наліво, другий раз направо, щоб тільки вдержатися при кермі. Звичайно у внутрішній політиці орієнтується „наліво", в закордонній — „направо". Не инакше буде і з цим урядом, що для ослаблення опозиції соціяльних демократів мусітиме йти назустріч їх домаганням у справі всяких внутрішних реформ, а в закордонній політиці, примушений обставинами, вестиме політику, що хоч вчасти відповідалаб бажанням націоналістів і старого Гінденбурга.

Найважніщі справи, що стоять перед новим німецьким урядом Лютера в закордонній політиці, це акція в справі звільнення Надренії від антантської окупації і в справі недопущення Польщі до постійного місця з Союзі Народів. У цих справах увесь німецький нарід виявив повну однодушність. Якби уряд Лютера зміг добитися одного і другого — то це скріпилоб без сумніву значно і його слабке внутрішне становище.

З польських справ.

Новий стемплевий закон прийняла як проєкт соймова скарбова комісія. З важніших постанов є такі: знижка оплат від обезпечень з 3 на 2 прц., знижка оплат від векслів до суми 60 зол. (20 сот.), і зміна деяких приписів щодо касування умов, в яких — затаєно ціну продажі.

Комендантом Львова здається таки не буде ген. Сікорський, який виїхав лічитись до Криниці.

ВАСИЛЬ БАРВІНСЬКИЙ.

З нової музичної літератури.

Пісні для одного голосу з клявіром компоністів XIX. в. — Ф. Якименко: Практичний курс науки гармонії. — Видання Українського Музичного Товариства при українськім громадськім комітеті в Празі.

Українська еміґрація в Чехословаччині у видавничому руху виявила вже чималу енергію, в останньому році звернула вона увагу і на музичне поле. Заходом українського музич. Тов-а в Празі, якого головою є проф. Ф. Стешко, лектор музичного відділу при українськім педагог. Інституті ім. Драгоманова в Празі, появилась низка літографованих пісень Шуберта, Франца і Брамса в українських перекладах, головно М. Славинського, Н. Лівицької, як також Б. Грінченка, Л. Українки, Загула і Стешка. Досі вийшов під редакцією згаданого вже Ф. Стешка цілий цикль Шуберта „Гарна Мельниківна, 20 пісень як перший випуск" у перекладі М. Славинського, а як дальші випуски: „8 пісень Р. Франца" головного спадкоємця музичного пісневої Музи Шуберта і Шумана, а також 8 пісень Й. Брамса у перекладах вище згаданих авторів. Вже сама поява пісень тих визначних творців в українськім перекладі заслуговує на велику увагу і признання, бо уможливляє поширення тих творів не тільки у музичних колах студіюючої молоді (яка і так мусіла послугуватися нераз оригінальним німецьким текстом або принагідними перекладами), але і серед численних пересічних любителів музики, а навіть дилетантів.

Хоча наша пісенна література квантитативно доволі значна, все таки, абстрагуючи від її якостевих прикмет, треба запримітити, що музикування у тому напрямі ставало доволі односторонне. І тому ту першу спробу праського Муз. Тов-а, щоби подати ширшим колам нашої суспільности цінніші твори чужих компоністів, треба вважати як початок далекосяглого у наслідках діла, яке заслуговує на підмогу не тільки з боку музичних фахових Інституцій, (які повинні це видання втягнути в науковий плян, як це зроблено в Музич. Інституті ім. М. Лисенка у Київі) — але і широких кол публики.

Значна часть тих пісень, не зважаючи на визначні прикмети мистецькі, це пісні приступні і легкі. Переклади, на загал беручи, гарні та вірні. Деякі недомагання чи невідповідні наголоси перекладу, чи деякі помилки у нотному тексті, чи недомагання літографії не обезцінюють загального корисного враження і безперечного значіння появи тих пісень. Було би пожаданим, щоби це видавництво не обмежилось на дотеперішніх випусках, але і далі продовжувало свою працю у тому напрямі. Хоча треба уважати доконче потрібним видання і дальших пісень німецьких компоністів, як Шуберт, Шуман, Франц, Брамс, Вольф і т. д., та треба мати на оці і компоністів инших народностей, у першу чергу славянських, а головно треба подбати за переклади пісень чи оперових арій Чайковського, якого твори взагалі треба би в нашій суспільности як найбільше популяризувати. Цеж композитор, якого музика вийшла з нутра душі українського народа, хоча і потонув він як і чимало инших наших мистців, у нуртах московської культури. Відтак моглаб прийти черга і не чеських та російських композиторів — і також пісні Ґріґа були би незвичайно вдячним матеріялом до поширення його в нашій суспільности. З другого боку наші музикальні кола зацікавившись більше тим видавництвом, могли би причинитися до поширення себто до моральної і матеріяльної піддержки цього так потрібного видавництва.

Більш утяжливою стає справа реферування на сторінках щоденного часопису — підручника гармонії професора Ф. Якименка, бувш. професора петроградської музичної Академії, а тепер професора українського педагогічного Інституту М. Драгоманова в Празі. Не маючи свободи, не тільки щодо розмірів самої дискусії, але й щодо відповідного вислову ріжних поглядів, на що може дати місце тільки якийсь фаховий, музичний журнал, я примушений реферувати цю справу більш загально, залишаючи за собою право евентуального ширшого й основнішого обговорення цього підручника цілеме. Справа написання підручника гармонії була справою безперечно великої ваги. Одначе для всякого, хто підійметься цієї праці, виринають великі трудноші ріжнородного характеру. Перш усього цілковитий брак у нас подібної своєрідної літератури — доволі скупенька — майже ніяка, неустійнена своєрідна музична термінольоґія, а перш усього і брак якогось даного рівня теоретично-музичного підготування у колах нашої „музикуючої" верстви — це все причини, які не дозволяють навязати до традиції — опертись на чімсь, хоч би незначнім, але тріакім. З другогож боку розвій наук і поглядів у тій справі в инших народів, особливо в новіших часах значно поширився, так, що для автора підручника гармонії (а окремаж у нас) справа ще ускладнювалася. Це все треба мати на уваді — оцінюючи працю проф. Якименка. І тому заздалегідь мушу на сьому місці з натиском зазначити, що я вповні свідомий тих величезних трудноців, які мусить побороти кожний працьовник у тому напрямі, а мої замітки не подиктовані в ніякому разі недоцінюванням його праці, як це могло би здаватися на перший погляд комусь, хто не визнається у цьому так складному ділі. Я свідомий і того, що багато лекще робити замітки і спостереження, як написати працю. Коли ще додати, що у тій ділянці, в науці гармонії виявились дотепер ріжні методи навчання — то ста